

Stanovisko Výboru regionů Inovace pro udržitelný růst: biohospodářství pro Evropu

(2013/C 17/09)

VÝBOR REGIONŮ poznamenává, že

- vědy o živé přírodě a biotechnologie významně přispívají k hlavním cílům politiky EU v oblasti zdraví, udržitelného a hospodářského rozvoje a tvorby pracovních míst;
- přechod k biohospodářství je nutnou podmínkou k tomu, aby Evropa zaujala vedoucí postavení v globálním biohospodářství, zejména pokud jde o inovace a konkurenceschopnost;
- biohospodářství je společně s oblastmi zajišťování potravin a udržitelného zemědělství zařazeno mezi „společenské výzvy“ v programu Horizont 2020 s Komisí navrhovaným rozpočtem 4,5 miliardy eur, což VR vítá;
- potrvá alespoň 25 let, než bude biohospodářství schopné konkurovat hospodářství založenému na fosilních palivech, a že to vyžaduje dlouhodobé investice (do V&V), strategie (po roce 2020) a spolupráci všech zainteresovaných stran v hodnotovém řetězci se záměrem dosáhnout prostřednictvím spolupráce přenosu znalostí;
- biohospodářství poskytne nové obchodní a inovační příležitosti pro evropský hodnotový řetězec včetně odvětví zemědělství;
- nástroje politiky územního plánování jsou významné pro zachování ploch využívaných v zemědělství a lesnictví;
- akční plán navržený Komisí však nezahrnuje žádná opatření na zvýšení účinnosti přírodních zdrojů.

Zpravodaj	Rogier VAN DER SANDE (NL/ALDE), člen výkonné rady provincie Jižní Holandsko
Odkaz	sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Inovace pro udržitelný růst: biohospodářství pro Evropu COM(2012) 60 final

1. VÝBOR REGIONŮ

Klíčová sdělení

1. vítá příslušné sdělení Evropské komise (dále jen „Komise“), v němž se navrhuje přejít k většímu a udržitelnějšímu využívání obnovitelných zdrojů a vyzývá k přechodu od společnosti založené na fosilních palivech k biologicky zaměřené společnosti s podporou ze strany výzkumu a inovací;

2. souhlasí s postojem Komise, že biohospodářství je klíčovým prvkem pro inteligentní a zelený růst a že přispívá k plnění cílů strategie Evropa 2020 a stěžejních iniciativ týkajících se Unie inovací a Evropy účinněji využívající zdroje; znovu opakuje, že vědy o živé přírodě a biotechnologie významně přispívají k hlavním cílům politiky EU v oblasti zdraví, udržitelného a hospodářského rozvoje a tvorby pracovních míst⁽¹⁾;

3. uznává, že tento přechod je nutnou podmínkou k tomu, aby Evropa zaujala vedoucí postavení v globálním biohospodářství, zejména pokud jde o inovace a konkurenceschopnost; zdůrazňuje, že biohospodářství nabízí velké možnosti k tvorbě pracovních míst nejen v zemědělských odvětvích; konstatuje, že světové přírodní zdroje se ztenčují a že chce-li si Evropa v biohospodářství zachovat konkurenceschopnost, bude muset jednat rychleji, neboť jiné země po celém světě zavádějí obdobné strategie a aktivně pobízejí tržní iniciativy (např. Čína, USA); domnívá se, že Evropa potřebuje silnou evropskou reakci založenou na inovacích na podporu biohospodářství;

4. domnívá se, že v akčním plánu stanoveném ve sdělení chybějí konkrétní opatření a nástroje k překonání možných překážek či rizik spojených s přechodem k biologicky orientovanému hospodářství; zvláštní pozornost si zasluhuje překrytí neslučitelných nařízení a dostupnosti rizikového kapitálu;

5. vítá skutečnost, že biohospodářství je společně s oblastmi zajišťování potravin a udržitelného zemědělství zařazeno mezi „společenské výzvy“ v programu Horizont 2020⁽²⁾ s Komisí navrhovaným rozpočtem 4,5 miliardy eur, což skýtá příležitosti

k inovativnímu přístupu k řešení otázek zajišťování potravin, nedostatku přírodních zdrojů, udržitelného zemědělství, závislosti na fosilních zdrojích a změny klimatu spolu s realizací udržitelného hospodářského růstu. Upozorňuje však na to, že omezení těchto prostředků na oblasti „zajišťování potravin, udržitelného zemědělství, mořského a námořního výzkumu a biohospodářství“ je oproti oblastem, jež Komise ve svém sdělení shrnuje pod názvem biohospodářství, skutečně značné. Zdůrazňuje, že potrvá alespoň 25 let, než bude biohospodářství schopné konkurovat hospodářství založenému na fosilních palivech, a že to vyžaduje dlouhodobé investice (do V&V), strategie (po roce 2020) a spolupráci všech zainteresovaných stran v hodnotovém řetězci se záměrem dosáhnout prostřednictvím spolupráce přenosu znalostí;

6. domnívá se, že v důsledku přechodu od ekonomiky založené na fosilních palivech k biohospodářství by zemědělství, jež je garantem zajišťování potravin, při zachování své prvotní funkce dodavatele potravin mohlo současně plnit také funkci dodavatele řady (nepotravinových) produktů na biologickém základě, což by mohlo posílit udržitelnost tohoto odvětví. Biohospodářství poskytne nové obchodní a inovační příležitosti pro evropský hodnotový řetězec včetně odvětví zemědělství; domnívá se, že v zájmu optimálního využívání přírodních zdrojů je zapotřebí intenzivní spolupráce mezi zemědělstvím, biohospodářstvím a vědou⁽³⁾ pro vybudování udržitelného a efektivnějšího zemědělství. Zintenzivnění primární výroby přitom nesmí jít proti zásadě udržitelnosti. Proto zdůrazňuje význam nástrojů politiky územního plánování pro zachování ploch využívaných v zemědělství a lesnictví;

7. souhlasí s názorem, že předpoklady pro urychlení přechodu k udržitelnému evropskému biohospodářství jsou spolehlivě zajištěny dostatečným zásobováním udržitelnými a vysoce kvalitními biologickými výrobky a systémy prvovýroby účinně využívající zdroje. Upozorňuje na skutečnost, že akční plán navržený Komisí však nezahrnuje žádná opatření na zvýšení účinnosti přírodních zdrojů;

⁽¹⁾ CdR 174/2007 fin.

⁽²⁾ COM(2011) 808 final.

⁽³⁾ CdR 1749/2012 – NAT-V-022.

Realizace (meziodvětvového) biohospodářství

8. zdůrazňuje, že je třeba se více zaměřit na strategii a politiku, regulaci a pobídky v oblasti biohospodářství; připomíná, že zamezit rozporům v cílech politiky a zajistit rovné podmínky všem aktérům lze prostřednictvím průběžné koordinace, jasného politického závazku a další integrace mezi evropskými politikami (programem Horizont 2020, politikou soudržnosti, SZP, směrnicí o energiích z obnovitelných zdrojů, rámcovou směrnicí o odpadech) a jednotlivými odvětvími;

9. vítá snahy a cíle Komise nastolit integrovaný, víceodvětvový, interdisciplinární politický přístup k biohospodářství; nicméně konstatuje, že je zapotřebí silná koordinace politik ze strany Komise a že uvedené záměry dosud nezohledňují rozsah provádění v praxi potřebný na regionální a místní úrovni;

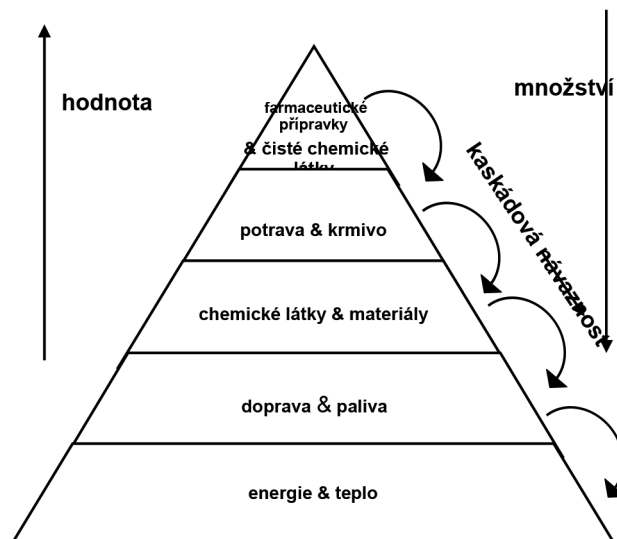
10. podporuje snahu Komise zavést společnou širokou definici biohospodářství; domnívá se, že vzhledem k meziodvětvové povaze biohospodářství se chápání biologického hospodářství může lišit mezi různými evropskými, vnitrostátními a regionálními subjekty působícími v biologickém odvětví; navrhuje, že rámcem ke strukturovanější diskusi o hodnotách a upřednostňovaném využití biomasy by se mohla stát pyramida biomasy (obr. 1) ⁽⁴⁾;

11. domnívá se, že Evropa by měla vypracovat a provádět vlastní jasnou a dlouhodobou vizi biohospodářství založenou na jednotlivých stupních pyramidy biomasy (viz obr. 1), kde vyšší stupně představují vyšší hodnoty; domnívá se, že Evropa by se měla řídit „hodnotovou strategií“, zaměřit se na vyšší stupně pyramidy biomasy a preferovat využívání biomasy druhé a nakonec i třetí generace ⁽⁵⁾; uznává, že investice do biomasy první generace jsou nutným krokem při přechodu k biomase druhé a nakonec i třetí generace; je přesvědčen, že

⁽⁴⁾ Viz zpráva „De Ecopyramide“ (Derksen et al 2008) a „The Ecopyramid – better biomass efficiency“. Souhrn v angličtině: <http://www.innovatienetwerk.org/en/bibliotheek/rapporten/342/DeEcopyramide>.

⁽⁵⁾ Biopaliva první generace jsou většinou produkována z potravinářských plodin (např. pšenice, kukuřice), olejnin (např. řepky nebo palmového oleje) a plodin na výrobu cukru (cukrová řepa a cukrová třtina) použitím zavedené technologie. Biopaliva druhé generace jsou většinou produkována z celulóзовých vláknovin (lignocelulóзовé vláknoviny), zemědělských odpadů nebo speciálně vypěstovaných plodin (nesloužících výrobě potravin). Biopaliva třetí generace lze souhrnně označit jako vypěstovanou biomasu, která nemá formu potravinových plodin a jež je velmi účinná co do využití světla a půdy. Nejlepším příkladem jsou mořské řasy, které jsou zdrojem oleje a cenných produktů. Viz: <http://www.biofuelstp.eu/fuelproduction.html>.

tyto evropské cíle by měly být zakotveny ve všech víceodvětvových politikách souvisejících s biohospodářstvím;

Obr. 1: pyramida biomasy

12. domnívá se, že Evropa by si měla vydobýt a udržet vedoucí pozici ve vývoji kritérií udržitelnosti pro optimalizaci nabídky biomasy a poptávky po ní („obnovitelné biologické zdroje“), v podpoře udržitelného využívání půdy zohledňujícího zvýšenou produkční kapacitu a zrychlené využívání biomasy druhé a nakonec i třetí generace, v omezování možných negativních účinků neudržitelného využívání biomasy první generace a v řešení sporu *potravin vs. paliva*;

13. doporučuje Komisi, aby připravila společný plán pro biohospodářství včetně analýzy nadcházejících kroků potřebných k rozvoji evropského biohospodářství, v němž by byl zohledněn přístup vycházející z hodnotového řetězce a jenž by přihlížel k již probíhající činnosti (evropských technologických platform, OECD a dalších); žádá o zařazení praktických opatření a nástrojů a současně zohlednění různých profilů jednotlivých regionů; zdůrazňuje potenciální význam meziregionální spolupráce pro hodnotový řetězec;

14. připomíná, že biohospodářství souvisí s řadou oblastí politiky Komise. Pro lepší usnadnění přístupu k iniciativám a programům EU souvisejícím s biohospodářstvím tedy Výbor navrhuje přístup založený na „jednotném kontaktním místě“, v němž jsou žádosti zpracovávány jediným vstupním místem v Komisi;

Nástroje víceúrovňové správy a subsidiarita

15. vítá fakt, že sdělení Komise zohledňuje regionální rozměr biohospodářství, a má za to, že sdělení a všechny návrhy obsažené v akčním plánu biohospodářství jsou v souladu se zásadou subsidiarity;

16. poznamenává, že doposud pouze několik členských států v Evropě provádělo činnosti podporující rozvoj biohospodářství a že zdejší strategie jsou především připravovány vládami jednotlivých států; dobrým příkladem je společná regionální strategie biohospodářství Biobased Delta Europe (jihozápadní Nizozemsko a Flandry); domnívá se, že je zapotřebí integrovaný rámec a evropský přístup s větší mírou spolupráce; věří, že je třeba posílit místní a regionální iniciativy prováděním strategií biohospodářství na všech úrovních spolupráce (EU, celostátní, regionální a místní) a koordinací víceodvětvových činností. Měly by být vytvořeny mechanismy pro koordinaci všech příslušných (meziodvětvových) oblastí politiky týkajících se biohospodářství na úrovni unijní, celostátní a regionální;

17. podporuje návrh Komise na zřízení panelu pro biohospodářství, který má přispívat ke zlepšení součinnosti a soudržnosti mezi politikami, projednávat a posuzovat praktický dopad politických opatření týkajících se biohospodářství; domnívá se, že dosud není zcela zřejmý přesný účel panelu ani způsob jeho činnosti v praxi či způsob zapojení regionů; zdůrazňuje, že by mělo jít o fórum řady zainteresovaných stran, jejichž zástupci by se scházeli v sestavě „trojitě šroubovice“ (podniky, výzkumné instituty, místní a regionální orgány), sdíleli poznatky a myšlenky a jednali o řešeních pro biologicky zaměřenou společnost, jakož i zkušenosti z praktického úsilí o přechod od ekonomiky založené na fosilních palivech k biohospodářství; domnívá se, že v platformě by mělo být dobře zastoupeno široké spektrum odvětví, což poskytne vhodný základ pro usnadnění meziodvětvového přístupu k biohospodářství;

18. domnívá se, že mohou panovat rozdíly ve fungování a úloze vnitrostátních, regionálních a místních platform biohospodářství; vyzývá Komisi, aby připravila specifické pokyny s popisem pravomocí vnitrostátních, regionálních a místních panelů pro biohospodářství; zdůrazňuje, že panely pro biohospodářství by měly být pověřeny koordinací mezi politickými, vědeckými a obchodními komunitami s cílem dohodnout opatření, jež mají být přijata v předkonkurenční fázi, vyzývá k přístupu vycházejícímu z územního hlediska a zohledňujícímu jednotlivé geografické, rozvojové, environmentální a regionální podmínky a priority i stávající regionální iniciativy; domnívá se, že každý region by se měl podílet o „svůj vlastní příběh“ a vypracovat si vlastní regionální strategii biohospodářství;

19. zdůrazňuje, že místní a regionální orgány mají při provádění a rozvoji biohospodářství zásadní úlohu; uznává, že

místní a regionální orgány jsou klíčovými partnery při určování rizik a možných překážek bránících praktické realizaci, a proto naléhavě doporučuje jejich aktivní zapojení a účast na zřízení, složení a realizaci panelu pro biohospodářství; žádá Komisi, aby poskytla dostatečnou flexibilitu a vyjasnila funkci a úlohu regionálních nebo vnitrostátních panelů, způsob jejich interakce a způsob využití regionálních a místních zkušeností v panelu pro biohospodářství EU;

20. domnívá se, že úspěch přechodu k biohospodářství bude záviset na aktivním zapojení občanské společnosti do postupů plánování a provádění; zdůrazňuje význam informování veřejnosti; vybízí Komisi ke zdůraznění vazby mezi vědou, společností a tvorbou politik a významné úlohy místních a regionálních orgánů v tomto přechodu;

21. domnívá se, že úspěšný přechod k biologickému hospodářství je možný pouze v „biologicky zaměřené společnosti“; navrhuje tudíž, aby již od počátku byly do přechodu významnou měrou zapojeny a v panelech zastoupeny nevládní organizace a občanská společnost;

22. zdůrazňuje potenciální přínos biohospodářství pro růst a tvorbu pracovních míst v Evropě; domnívá se, že budování biohospodářství vyžaduje vysoce kvalifikované pracovníky pro rozvoj inovací a znalostní základny; zdůrazňuje, že nové poznatky související s biohospodářstvím je třeba začlenit do standardních školních osnov základních škol a do učňovského a vyššího vzdělávání prostřednictvím předmětů a kurzů zaměřených na zemědělství, chemii a potravinu. Vzdělávání nicméně spadá v souladu s článkem 165 SFEU do pravomocí členských států, a tudíž na úrovni EU nelze v této oblasti stanovovat žádné požadavky;

23. domnívá se, že klíčovým předpokladem zhodnocení inovací a znalostí v biohospodářství je spolupráce založená na koncepci trojitě šroubovice. Koncepce trojitě šroubovice musí být rovněž modernizována a rozvinuta tak, aby bylo zajištěno, že budou regionální inovační ekosystémy účinně fungovat. Tato oblast přirozeně těží z široké pozitivní účasti občanů, a výborně se tedy hodí pro to, aby plnila úlohu průkopníka v Evropě v rámci inovační činnosti zaměřené na výzkum, ale i na uživatele;

Udržitelné biohospodářství na vnitřním a globálním trhu

24. zdůrazňuje důležitou úlohu partnerství veřejného a soukromého sektoru pro urychlení přechodu k biohospodářství; domnívá se, že neocenitelný přínos pro přeměnu výsledků vědeckého výzkumu na aplikace a jejich zavádění na trh formou nových produktů nebo technik představují malé a střední podniky, že na regionální úrovni nelze jejich úlohu dostatečně zdůraznit a že jejich činnost je zapotřebí podněcovat silnou a strukturovanou podporou;

25. považuje za nezbytné usnadnit přístup malých a středních podniků k financování prostřednictvím investic do zakládání nových podniků, rizikového kapitálu a podpory přenosu technologií, a dále pomocí méně složité regulace a zhodnocení znalostí v biohospodářství; navrhuje zřízení panelu pro malé a střední podniky, který by poskytoval poradenství panelu pro biohospodářství a zajišťoval přístup vycházející ze zájmů podniků;

26. obává se, že stávající politický a hospodářský rámec v EU nepodporuje průmyslové využití biomasy jako suroviny;

27. zdůrazňuje, že přechod k biologickému hospodářství musí být v souladu s vytvářením vnitřního trhu a s obchodní politikou;

Regionální příklady a nástroje financování

28. vítá vytvoření předních evropských sítí regionů a klastrů v oboru biohospodářství – jako příklad lze uvést spolupráci mezi Vlámskem (Belgie) a jihozápadní částí Nizozemska, severozápadní Francií, Severní Porýní-Vestfálsko (Německo), region Helsinky (Finsko), Štýrsko (Rakousko) a iniciativy ve Švédsku, Estonsku a Maďarsku; vyzývá Komisi k podpoře takových sítí a klastrů se záměrem podpořit výměnu zkušeností, společnou přípravu navrhovaných projektů s dalšími evropskými regiony a jejich zapojení do panelu pro biohospodářství; domnívá se, že je důležité vzájemně se informovat o zakládání investičních fondů a přenosu technologií;

29. domnívá se, že iniciativy typu zdola nahoru významně přispívají ke vzniku biologicky zaměřené společnosti a že je zásadně důležitý přístup vycházející ze zájmů podniků a z požadavky v kombinaci se státním přístupem;

30. konstatuje, že regiony produkující biomasu by měly mít možnost využít technologické inovace a že by neměly být považovány za pouhé dodavatele biomasy; zvláštní pozornost je tudíž nutno věnovat přenosu technologií a zhodnocení znalostí; domnívá se, že pro dosažení přenosu technologií a zhodnocení znalostí jsou klíčové intenzivní vazby mezi městskými a zemědělskými regiony;

31. domnívá se, že část fondů SZP by – spolu s programem Horizont 2020 – měla podporovat evropské inovační partnerství v oblasti zemědělské produktivity a udržitelnosti, aby byl odstraněn nesoulad mezi V&V a zemědělskou praxí ve snaze o zlepšení znalostní základny a zhodnocení znalostí⁽⁶⁾;

⁽⁶⁾ (Návrh) stanoviska Výboru regionů Evropské inovační partnerství v oblasti zemědělské produktivity a udržitelnosti, CdR 1749/2012 (NAT V-022).

32. navrhuje, aby Komise usnadnila přehled a mapování osvědčených postupů, stávajících činností a dostupných biologických výrobků regionálních klastrů a regionů, a navázala tak na dosavadní práci a výsledky programů financovaných GR pro podnikání a průmysl⁽⁷⁾, např. ABC-Europe, Cluster-IP, programu Interreg v rámci regionální politiky a Regionů znalostí v rámci Sedmého rámcového programu⁽⁸⁾ a podpořila vytváření programů financovaných z více fondů;

33. vítá návrh Evropské komise vyčlenit část Evropského fondu pro regionální rozvoj na projekty „nízkouhlíkového hospodářství“ pro méně rozvinuté regiony, rozvinuté regiony „v přechodu“ a bohatší regiony; domnívá se, že to bude mít kladný vliv na přechod k evropské biologicky zaměřené společnosti; zdůrazňuje potenciální přínos strategií inteligentní specializace, jež regionům umožní zaujmout k biohospodářství strategičtější a integrovanější přístup;

34. navrhuje podpořit regiony pokročilé v oboru biohospodářství při přijímání opatření, jež vyžadují hodnotové řetězce biohospodářství, a v navazování kontaktů s méně pokročilými regiony; domnívá se, že pokročilé i méně pokročilé regiony by měly společně zakládat zkušební provozy, v nichž by (začínající) podniky mohly testovat nové výrobky v chráněném prostředí; domnívá se, že přístup založený na „cestě k excelenci“ by přinesl účinné využití zdrojů a zároveň posílil soudržnost; podporuje iniciativy, jako jsou Regiony znalostí, jež poskytují užitečný nástroj k výměně znalostí, důrazně podporují účinné využívání a uplatňování výsledků výzkumu v regionech a vytvářejí další spolupráci v oblasti výzkumu;

35. je přesvědčen, že znalostní a inovační společenství i regionální inovační a prováděcí společenství řeší dlouhodobé společenské výzvy a identifikují a zkoumají nové inovační příležitosti v Evropě; vyzývá proto Komisi, aby v nové vlně znalostních a inovačních společenství v období 2014–2020⁽⁹⁾ zřídila znalostní a inovační společenství se zaměřením na biohospodářství;

⁽⁷⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/biotechnology/index_en.htm a <http://www.europe-innova.eu/web/guest/cluster-cooperation/cluster-innovation-platform>.

⁽⁸⁾ <ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/kbbe/docs/regional-biotech-report.pdf>, http://cordis.europa.eu/fp7/kbbe/library_en.html.

⁽⁹⁾ Evropský inovační a technologický institut (EIT) se svými znalostními a inovačními společenstvími v různých oblastech se bude v roce 2014 zabývat otázkami souvisejícími s biohospodářstvím, zejména v rámci navrhovaného znalostního a inovačního společenství „Food4future“, viz COM(2012) 60 final; biohospodářství zahrnuje nejen potraviny, ale i nepotravinové produkty. Do celkového hodnotového řetězce biohospodářství je důležité zahrnout také nepotravinovou složku.

36. zároveň je však přesvědčen o tom, že všechny evropské, vnitrostátní, regionální a místní zainteresované strany jsou si zřetelně vědomy naléhavosti rozvoje nízkouhlíkového hospodářství/biohospodářství; hledání cesty k tomuto cíli a jeho realizace vyžadují revoluci v našich způsobech myšlení a konání; vzhledem ke klíčové úloze regionů v praktickém provádění VR nabízí své odborné znalosti a je připraven intenzivně spolupracovat s Komisí na dovedení strategie biohospodářství do další fáze;

Další kroky pro EU a regiony

37. žádáme Komisi, aby na úrovni EU přijala následující opatření:

- a. dále rozpracovala strategii biohospodářství (s využitím struktury trojitě šroubovice) se zaměřením na vyšší stupně pyramidy biomasy; vytvořila panel pro biohospodářství se zástupci podniků, znalostních institucí a veřejných orgánů (na regionální, vnitrostátní a unijní úrovni);
- b. vypracovala integrovaný přístup k biohospodářství založený a fungující na strategii financování z více fondů na regionální i na evropské úrovni (Horizont 2020, politika soudržnosti, SZP, energetika);
- c. seznámila veřejnost v regionech s potřebností biohospodářství a s ním souvisejícími příležitostmi;
- d. postavila integrovaný přístup k biohospodářství na podnětných a nerozporuplných nařízeních a opatřeních (prostřednictvím certifikačních systémů, integrovaných a upravených programů V&V zapojujících několik GR) a možnostech pro regiony určovat si vlastní směr v oblasti biohospodářství a strategie inteligentní specializace;

a dále rozvíjela evropskou strategii se zaměřením na:

- specializaci a zhodnocení znalostí z inovací v evropském oboru biohospodářství pro zachování konkurenceschopnosti na celosvětové úrovni,
- výzkum a vývoj biomasy druhé a třetí generace,
- hodnotové řetězce (od produkce surovin až po konečné tržní výrobky),
- produkty s vyšší přidanou hodnotou;

38. věříme, že regiony mohou nabídnout:

- a. zmapování a dostupnost zdokumentovaných osvědčených postupů v regionech, jež úspěšně plánují a realizují (aspekty biohospodářství a nacházejí způsoby, jak tyto struktury šířit a postoupit je dalším regionům („cesta k excelenci“),
- b. pomoc s vytvářením struktur trojitě šroubovice a poskytováním vstupních informací panelům pro biohospodářství,
- c. místní a regionální orgány mohou díky blízkosti k občanům zlepšit informovanost veřejnosti o biohospodářství na místní a regionální úrovni (o jeho potřebnosti a přínosu),
- d. podporu při budování „cesty k excelenci“ navazováním a usnadňováním meziregionální spolupráce mezi méně vyvinutými a více vyvinutými regiony a využívání přístupů financování z více fondů pro evropské programy a projekty.

V Bruselu dne 30. listopadu 2012

předseda
Výboru regionů
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO